

Saksdokumenter:

KM 15.1/15 Høringsbrev om Kirkebygg

KM 15.2/15 Hørings svar om Prinsipper for kirkebygg – sammendrag

KM 15.3/15 Innstilling 1, Prinsipper for kirkebygg

Prinsipper for kirkebygg

Merknader fra kirkemøtekomité E

1. Kirkebygg har en tusenårig tradisjon i vårt land og er en sentral del av den kulturelle og religiøse identitet for mange. Når Kirkemøtet drøfter prinsipper for kirkebygg, vil komiteen fremheve den betydning som kirkebygget har for menigheter og lokalsamfunn. Her samles mange jevnlig til gudstjeneste, bønn og menighetsbyggende arbeid. For enda flere representerer bygget sentrale kulturelle og religiøse verdier og gir lokal identitet og tilhørighet. Mange oppsøker kirkerommet i fest og feiring, men også i sorg og krise.

Komiteen mener at det ikke er ønskelig å gjøre omfattende endringer i prinsippene for kirkebygg. Den brede høringen som har vært om kirkebygg, bekrefter dette.

Samtidig er det viktig å gi oppmerksomhet til nye utfordringer og muligheter for kirkebygg i dag. Endringer i forholdet mellom stat og kirke gjør det nødvendig å tydeliggjøre de teologiske prinsippene for kirkebygg innenfor de rammer som dagens kirkelov gir. Komiteen ønsker ikke å forskuttere de bestemmelser om kirkeordning som vil gjelde innenfor en fremtidig kirkelov.

I dag stilles det tydelige krav til universell utforming av kirker og andre offentlige bygg, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Hensynet til universell utforming er også ivaretatt i de veiledninger som gis i den nye gudstjenesteboken.

Kirkebranner i senere tiår har vist hvilken betydning kirkebygget har i lokalmiljøet. Tapet av en kirke vekker sterke følelser og det er behov både for styrket brannsikring av kirkene og for god veiledning og støtte i slike krevende situasjoner.

2. Noen høringsinstanser har spurt hva som ligger i benevnelsen «øumenisk-luthersk kirkebygg». Komiteen har oppfattet at uttrykket er brukt for å unngå forveksling med det man *historisk* sett har ansett som et typisk «luthersk kirkebygg», og som i en historisk periode har vært forstått som en ren *prekenkirke*. Denne kirketype samsvarer ikke med de kirkebygg som har utviklet seg til de kirkebygg vi har dag. I denne utvikling har økumeniske impulser vært viktige.
3. Komiteen vil gjøre oppmerksom på at selv om formuleringene i vedtakspunkt 4 og 5 er nye, representerer de i realiteten en videreføring av gjeldende prinsipper for kirker. Komiteen vil fremholde at kirkebygg som hovedregel skal være et selvstendig bygg som eies av soknet. For å gi rom for en viss fleksibilitet og

mulighet til å imøtekomme behovet for kirkerom i nye tettsteder, mener komiteen at en likevel bør åpne for at kirke nr. 2 i soknet kan være en del av et annet bygg, under forutsetning av at denne kirken eies av soknet.

4. Komiteen har tatt ut vedtaks punkt 5 i Kirkerådets forslag om at kirkerommet kan lånes ut for seremonier kun i kristne trossamfunn. Grunnen til dette er at bestemmelsen er ivaretatt i Regler for bruk av kirkene, § 4, syvende ledd.
5. Det er gledelig at mange høringsinstanser slutter seg til ønsket om å gjøre kirkerommet mer tilgjengelig og åpent for dem som søker stillhet, bønn og meditasjon i kirkerommet, både i forbindelse med gudstjenester, men også ellers. Komiteen anbefaler at det legges mer til rette for dette.
6. Gjennom flere år har det i kirkene vært en økning i antall konserter. Komiteen anbefaler at det legges bedre til rette for en god balanse mellom egnet akustikk for menighetssang og musikk - og taleakustikk.
7. Miljøhensyn inngår allerede i gjeldende forskrifter for kirkebygg. Komiteen foreslår likevel å legge til et nytt vedtaks punkt om dette. Komiteen ser dette i sammenheng med KM sak 03:7/15 «Klimamelding for Den norske kirke», jf. Kirkemøte-vedtaket KM 4/12 Skaperverk og bærekraft – revidert prosjektplan. I denne klimameldingen har kirkebygget en sentral plass. Her heter det:

Siden det er nettopp oppvarming, forvaltning, drift og vedlikehold av landets 1600 kirkebygg som er det enkeltområde med størst utslipp av klimagasser, er det helt nødvendig å etablere et tett samarbeid mellom Kirkerådet, bispedømmene og KA om oppfølgingen (side 48).

I denne sammenheng nevnes tiltak som målrettet energieffektivisering og styrket lokal kompetanse om riktig inn klima for å oppnå god bevaring av orgel, inventar og kirkekunst og fornybare energikilder. Komiteen oppfordrer Kirkerådet til å ta kontakt med KA om dette.

Kirkemøtets vedtak

1. I saken om prinsipper for kirkebygg slutter Kirkemøtet seg til hovedkonklusjonene om hvorfor kirken trenger kirker, og om hva et økumenisk-luthersk kirkerom er. Disse angir retning for Kirkemøtets videre arbeid med kirkebyggsaker og for et fremtidig regelverk for kirkebygg.
2. Betegnelsen *vigsling* brukes om kirker og betegnelsen *innvielse* om lokaler til kirkelig bruk.
3. Kirkemøtet anbefaler at Kirkerådet utreder om ordet *innvielse*, og ikke *vigsling*, bør brukes om gravplasser og kirkegårder.
4. Livssynsnøytrale rom skal ikke inngå som deler av kirkerommet i en vigslet kirke.
5. Kirkebygg skal som hovedregel være et selvstendig bygg som eies av soknet. Kirke nr. 2 i soknet kan være del av et annet bygg, under forutsetning av at denne delen av bygget eies av soknet.

6. I et fremtidig regelverk bør det gis mulighet for langtidsutleie av kirkebygg.
7. Ved en eventuell nedleggelse eller avhending av et kirkebygg anbefaler Kirkemøtet at de sju vurderingstemaene som foreslås i Høring om kirkebygg, følges.
8. Kirkemøtet anbefaler å gjøre kirkerommet mer tilgjengelig og åpent for stillhet, bønn og meditasjon.
9. Kirkemøtet ber Kirkerådet ta initiativ til at det utformes miljøstandard for bygging av nye kirker, og at arbeidet med målrettet energieffektivisering i kirkebygg intensiveres.